

La música del classicisme

Codi: 100641
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500240 Musicologia	OB	2	2

Professor/a de contacte

Nom: Jordi Rifé Santaló
Correu electrònic: Jordi.Rife@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: Sí
Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

1. Tenir un coneixement general de la Història de la Música, de l'Art i de la Filosofia.
2. Tenir assolides les bases d'Harmonia, Contrapunt i Formes Musicals.

Objectius

L'assignatura cerca descriure i explicar el desenvolupament de la música i del fenomen musical des de l'acabament del darrer Barroc fins a les primeres dècades del segle XIX. Així doncs, es farà un recorregut contextualitzat pels compositors, formes, gèneres, instruments i teories més significatives que configuren el quefer musical de la música del Preclassicisme i el Classicisme musicals.

Competències

- Analitzar críticament les obres musicals des de qualsevol punt de vista de la disciplina musicològica.
- Conèixer i comprendre l'evolució històrica de la música i les seves característiques tècniques, estilístiques, estètiques i interpretatives des d'una perspectiva diacrònica.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Identificar i contrastar les diferents vies de recepció i consum musicals en la societat i en la cultura de cada època.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Relacionar conceptes i informacions de diferents disciplines humanístiques, científiques i socials, especialment les interaccions que s'estableixen entre la música i la filosofia, la història, l'art, la literatura i l'antropologia.

- Vincular els coneixements adquirits amb la praxi musical, col·laborant amb els intèrprets a través de l'anàlisi i la contextualització dels diferents repertoris, tant els relacionats amb la música històrica com amb les diverses manifestacions de la música contemporània.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar els creadors d'un fenomen artístic en un determinat context cultural.
2. Analitzar els receptors d'un fenomen artístic en un determinat context cultural.
3. Analitzar les idees artístiques sobre un fenomen artístic en un determinat context cultural.
4. Aplicar a la recerca musical les conceptualitzacions pròpies de la filosofia, la història, la literatura i l'antropologia.
5. Comunicar per escrit, amb correcció, precisió i claredat argumentals i terminològiques, els coneixements adquirits, tant en l'àmbit de l'especialització com de la divulgació musicals.
6. Considerar la matèria de manera integral i identificar el context en el qual s'inscriuen els processos estudiats i la relació que tenen amb els elements i els factors que intervenen en el desenvolupament sociohistòric.
7. Contextualitzar en l'entorn històric i cultural les obres musicals des d'una perspectiva crítica.
8. Definir els processos de periodització i de classificació estilística i tipologia usuals en la conceptualització històrica del fet musical.
9. Determinar la complexitat dels processos de recepció de la música.
10. Establir els fenòmens de circulació de les idees en el domini musical.
11. Exposar els coneixements sobre la història, l'art o altres moviments culturals.
12. Identificar correctament el repertori essencial i els principals compositors de cada un dels moments històrics.
13. Identificar críticament les diferents orientacions de praxi musical que els intèrprets apliquen a la música de cada època històrica.
14. Identificar el context en què s'inscriuen els processos històrics.
15. Identificar els mètodes propis de la història i la seva relació amb l'anàlisi de fets concrets.
16. Identificar i ubicar críticament en la seva època històrica les diferents tipologies musicals.
17. Identificar les idees principals i les secundàries i expressar-les amb correcció lingüística.
18. Integrar els coneixements adquirits en l'elaboració de textos sintètics i expositius adequats a l'àmbit comunicatiu acadèmic i d'especialització.
19. Interpretar els textos teòrics més importants de cada època.
20. Reconèixer en la praxi musical els elements de diverses cultures i de diferents èpoques històriques.
21. Relacionar els canvis tecnològics i científics de cada època amb la creació i la recepció de la música.
22. Resoldre problemes d'índole metodològica en l'àmbit de la musicologia.
23. Utilitzar correctament el lèxic específic de la història.
24. Utilitzar el vocabulari propi de la ciència musicològica relacionat amb cada època històrica.
25. Vincular els períodes de la història de la música amb els períodes de la història de l'art, a través de les semblances i les discrepàncies.

Continguts

1. El Preclassicisme musical. Característiques. Cronologia i localització. Estil Galant i *Empfindsamkeit*. L'Escola de Mannheim. C.P.E. Bach i el *Sturm und Drang*. Viena, Berlín, París i el simfonisme preclàssic. Sonata i principi de sonata. Itàlia: Pergolesi, Sammartini i Jommelli. Espanya: Scarlatti, A.Soler, els Pla, Boccherini i Nebra.
2. El Classicisme. Concepte. Característiques tímbriques: la consolidació de l'orquestra, la fusió tímbrica; el clarinet i el pianoforte. Característiques formals: la melodia i l'harmonia; l'estructura de sonata; la simfonia i els quartets. Aspectes estètics (la Il·lustració i la música), sociològics (la condició social del músic) i històrics (del despotisme il·lustrat a la Revolució francesa).
3. F.J. Haydn i W.A. Mozart. Haydn i la consolidació del Classicisme: la Simfonia, la música de cambra i el Concert. Els Oratoris: la Creació i les Estacions. Haydn i Espanya. La música religiosa: les misses. Mozart i la aportació al Classicisme: Simfonies, sonates, concerts i quartets. L'òpera mozartiana: òpera seria, còmica i *singspiel*. La música religiosa: rèquiem, misses i motets.
4. L.V. Beethoven. El Classicisme en L.v. Beethoven. Les simfonies. Els quartets de corda. Les sonates.

5. Classicisme no germànic. França (C.T. Gluck), Itàlia (Paisiello, Cimarosa) i Espanya (V. Martí i Soler, C. Baguer i C. Arriaga).

Metodologia

El contingut temàtic de l'assignatura es desenvoluparà mitjançant classes magistrals. S'incidirà, també, en el comentari analític d'obres musicals i en les audicions comentades.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Anàlisi comentat d'obres musicals	37	1,48	1, 3, 5, 10, 14, 15, 18
Comentari d'audicions.	50	2	1, 3, 5, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 18
Tipus: Supervisades			
Identificació contextualitzada d'estils i estètiques del classicisme musical.	60	2,4	2, 4, 6, 8, 9, 10, 11, 14, 15, 17, 19, 21, 22, 23, 24, 25

Avaluació

1. Examen de desenvolupament temàtic (50%)
2. Examen d'anàlisi d'obres musicals (25%)
3. Examen de comentari d'audicions musicals (25%)

Per superar l'assignatura s'han d'haver aprovat les tres parts per separat.

A la reavaluació, fixada per la Facultat, l'alumne s'haurà d'examinar de la part o de les parts suspeses.

La revisió dels exàmens només es realitzarà presencialment.

Es considerarà un alumne no avaluable quan no s'hagi presentat a cap examen.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Examen analític d'obres musicals.	25%	0,75	0,03	1, 2, 3, 5, 7, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 22, 23, 24
Examen d'audicions musicals.	25%	0,75	0,03	1, 2, 3, 5, 7, 12, 13, 16, 18, 20, 22, 23, 24
Examen de desenvolupament temàtic.	50%	1,5	0,06	1, 2, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 21, 23, 24, 25

Bibliografia

ANGLÈS, H. i GERHARD, R., Sis quintets per a instruments d'arc i orgue o clave obligat. Antoni Soler (1729 - 1783), IX, Institut d'Estudis Catalans, Biblioteca de Catalunya, Barcelona, 1933.

BLUME, F., *Classic and Romantic Music*, ed. Norton, London, 1970.

BOYD, M., CARRERAS, J.J., eds, *La Música en España en el siglo XVIII*, Cambridge Univ Press, Madrid 2000.

CARSE, A., *The History of Orchestration*, Dover, New York, 1964.

CODINA, D., DOLCET, J., RIFÉ, J. i VILAR, J.M., *Història de la Música Catalana, Valenciana i Balear. Barroc i Classicisme*. Vol II, ed. 62, Barcelona, 1999.

DOWNS, P., *La Música Clásica*, ed. Akal., Akal Música 4, Madrid, 1998

FEIST, Romain, *L'école de Mannheim*, éditions Papillon, Genève, 2001.

GEIRINGER, Karl e Irene, *Haydn*, University of California Press, Berkeley, 1982.

GEIRINGER, Karl, *La familia de los Bach. Siete generaciones de genio creador*, Espasa-Calpe, Madrid, 1962.

HEARTZ, Daniel, *Music in European Capitals. The Galant Style 1720-1780*, WW. Norton & Company, New York-London, 2003.

HOCQUARD, Jean-Victor, *Mozart, una biografía musical (1791-1991)*, 2 vols., Espasa-Calpe, Madrid, 1991.

HOGWOOD, Ch., *La Sonate en trio*, Actes Sud, París, 1987.

KIRKPATRICK, Ralph, *Domenico Scarlatti*, Princeton University Press, Princeton, 1953, 1981; trad. Alianza, Madrid, 1985.

KLEINERTZ, R. (ed.), *Teatro y Música en España (siglo XVIII)*, ed. Reichenberger, Kassel-Berlin, 1996.

KUNZE, Stefan, *Las óperas de Mozart*, Alianza, Madrid, 1990.

MARTÍN MORENO, Antonio, *Historia de la música española, 4. Siglo xviii*, Alianza, Madrid, 1985.

MASSIN, Jean y Brigitte, *Ludwig van Beethoven*, Turner, Madrid, 1987.

MASSIN, Jean y Brigitte, *Wolfgang Amadeus Mozart*, Turner, Madrid, 1987.

PAULY, Reinhard G., *Music in the Classic Period*, 3ª ed., Prentice Hall, Englewood Cliffs, New Jersey, 1988; trad. *La música en el período clásico*, Víctor Lerú, Buenos Aires, 1980.

PESTELLI, G., *Historia de la Música, 7*, ed. Turner, Turner Música, Madrid, 1986.

RATNER, L., *Classic Music. Expression, Form and Style*, Macmillan Pub., London, 1980.

ROBBINS LANDON, H.C. i NORWICH, John Julius, *Cinco siglos de Música en Venecia*, ed. Destino, Barcelona, 1992.

ROBBINS LANDON, H.C.. (director), *Mozart y su realidad*, ed. Labor, Barcelona, 1991.

ROSEN, Ch., *El estilo clásico Haydn, Mozart y Beethoven*, Alianza ed., Alianza Música 29, Madrid, 1986.

ROSEN, Ch., *Formas de sonata*, ed. Labor, Barcelona, 1987.

RUSHTON, J., *Música Clásica*, colecc. El mundo del arte, nº 47, ed. Destino, Barcelona, 1998.

SADIE, Stanley, *Mozart*, Muchnik, Barcelona, 1985.

SOLOMAN, Maynard, *Beethoven*, 2ª ed., Schirmer Books, Prentice Hall, Nueva York-Londres, 1998; trad. *Beethoven*, Javier Vergara, Madrid, 1985.

THAYER, *Vida de Beethoven*, revisada por Elliot Forbes, 2 vols., Princeton, 1979.

ZASLAW, N., (ed.), *The Classical Era. From the 1740s to the end of the 18th century*, Macmillan, London, 1989.